Qualitative Research in Behavioral Sciences
© 2024 University of Birjand, Iran
ISSN: 2981-1937
2024, Vol. 3, Issue. 1, 55-66
https://doi.org/10.22077/QRBS.2024.7768.1036

Couples Lived Experiences in Types and Causes of Main Family Involvement: A Phenomenological Study

Abbas Rahmati [1], Rasool Kermani Baghestani [2*]

1) Professor, Department of Psychology, Shahid Bahonar University of Kerman, Iran
2) MA, Department of Psychology, Shahid Bahonar University of Kerman, Iran

Received: 11/19/2023 Revised: 05/05/2024 Approved: 06/21/2024

Abstract

Background: The main family and the quality of the couple's relationship is one of the factors that according to clinical reports has a decisive role in creating and fomenting marital conflicts.

Aim: The purpose of this study was to investigate and classify information based on couples' lived experience of the involvement of main families in their life together and to classify the cause of these interventions.

Method: The study method was qualitative and phenomenological. The sample was 15 couples in Kerman who were selected by purposive sampling method. Then, semi-structured interviews were conducted with them and the data was analyzed by Colaizzi method.

Results: The results of the analysis of the interviews showed that the types of interventions in six main categories include interference in the personal affairs of the couple, interference in the form and type of relationship with the spouse and spouse's family, interference in children's affairs, Irrational expectations, thoughts and behaviors of the main families, Personal affairs, connection with indefinite boundaries; And the causes of interventions are divided into five main categories including dependence, cognitive errors, domination, helping the couple succeed in life and the existence of differences between couples and families.

Conclusions: It seems that the results of this study can help counselors and psychologists in counseling centers and quasi-family centers and educational institutions to have a more realistic analysis of the involvement of main families in the married life of couples.

Keywords: *couples' lived experiences, main family, involvement*

* **Corresponding:** Rasool Kermani Baghestani, rasool.kermani@ens.uk.ac.ir
- **Article type:** research article
- **Article APA Reference**
Rahmati, A., & Kermani Baghestani, R. (2024). Couples lived experiences in types and causes of main family involvement: A phenomenological study. *Qualitative Research in Behavioral Sciences, 3*(1), 55-66 https://doi.org/10.22077/QRBS.2024.7768.1036

پژوهش‌های کیفی در علوم رفتاری

© ۱۴۰۳ دانشگاه بیرجند
ISSN: ۲۹۸۱-۱۹۳۷
۱۴۰۳، دورهٔ ۳، شمارهٔ ۱، پیاپی ۵، ۵۵-۶۶
https://doi.org/10.22077/QRBS.2024.7768.1036

واکاوی تجربهٔ زیستهٔ زوجین در انواع و علل دخالت خانواده‌های اصلی: مطالعهٔ پدیدارشناسی

عباس رحمتی[۱]، رسول کرمانی باغستانی[۲*]

۱) استاد گروه روان‌شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان
۲) کارشناس‌ارشد گروه روان‌شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان

دریافت: ۱۴۰۲/۰۸/۲۸ ویرایش: ۱۴۰۳/۰۲/۱۶ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۰۱

چکیده

زمینه: خانواده اصلی و کم‌وکیف ارتباط زوجین با آن از عواملی است که بنا به گزارشات بالینی در ایجاد و دامن‌زدن به تعارضات زناشویی نقش تعیین‌کننده‌ای دارد.

هدف: هدف این پژوهش، بررسی و طبقه‌بندی اطلاعات بر مبنای تجربه زیسته زوجین از دخالت خانواده‌های اصلی در زندگی مشترک آنان و طبقه‌بندی علت این دخالت‌ها بود.

روش: روش مطالعه، کیفی و از نوع پدیدارشناسی بود. نمونه ۱۵ نفر از زوجین شهر کرمان بودند که با روش هدفمند انتخاب شدند. سپس مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با آنان صورت گرفت و اطلاعات با روش کلایزی مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که انواع دخالت‌ها در شش مقوله اصلی شاملِ دخالت در امور شخصی زوجین، دخالت در شکل و نوع ارتباط با همسر و خانوادهٔ همسر، دخالت مربوط به امور فرزندان، انتظارات، تفکرات و رفتارهای غیرمنطقی خانواده‌های اصلی، دخالت در امور شخصی فرد، ارتباط با مرز نامشخص؛ و علل دخالت‌ها در پنج مقوله اصلی شامل وابستگی، وجود خطاهای شناختی، سلطه‌گری، کمک به موفقیت زندگی زوجین و وجود تفاوت بین زوجین و خانواده‌ها، تقسیم‌بندی می‌شود.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند به مشاوران و روان‌شناسان در مراکز مشاوره و مراکز شبه‌خانواده و مؤسسات آموزشی کمک کند تا تحلیل واقع‌گرایانه‌تری نسبت به دخالت خانواده‌های اصلی در زندگی زناشویی زوجین داشته باشند.

کلید واژه‌ها: *تجربه زیسته زوجین، خانواده اصلی، دخالت*

* **نویسنده مسئول مکاتبه:** رسول باغستانی کرمانی، rasool.kermani@ens.uk.ac.ir

- **نوع مقاله:** پژوهشی
- **ارجاع APA مقاله**

رحمتی، عباس و کرمانی باغستانی، رسول (۱۴۰۳). واکاوی تجربهٔ زیسته زوجین در انواع و علل دخالت خانواده‌های اصلی. *پژوهش‌های کیفی در علوم رفتاری*، ۳(۱)، ۵۵-۶۶. https://doi.org/10.22077/QRBS.2024.7768.1036

رحمتی، ع. و کرمانی باغستانی، ر. (۱۴۰۳). واکاوی تجربه زیسته زوجین در انواع و علل دخالت خانواده‌های اصلی. *پژوهش‌های کیفی در علوم رفتاری* ۳(۱)، ۶۶-۵۵. https://doi.org/10.22077/QRBS.2024.7768.1036

مقدمه

همزیستی با اعضای خانواده تأثیرات فراوانی در رشد شخص دارد؛ از شکل‌گیری ویژگی‌های شخصیتی، الگوهای رفتاری و حتی شکل گرفتن اختلال در فرد تا تأثیرات این ویژگی‌ها در موفقیت ازدواج فرد و رضایت زناشویی و یا تأثیرات تعاملی خانواده پس از ازدواج در زندگی فرد که همگی نشان دهندهٔ اهمیت خانواده در زندگی فرد است (Cui & Fincham, 2010; Dinero et al., 2008; Hosseinaei & Kaviani, 2019; Rajabi et al., 2021). به عبارتی می‌توان تأثیر خانواده اصلی در زندگی زوجین را به دو قسمت تقسیم کرد: ۱- اثر رشدی خانواده اصلی ۲- اثر تعاملی خانواده اصلی. در اثر رشدی، خصوصیات شخصیتی، نگرش‌ها، مهارت‌ها، سبک‌های تعاملی، روش‌های حل تعارض و الگوهای دلبستگی مؤثر در روابط بین‌فردی در هریک از زوجین، در طول رشد به وجود می‌آید که به انحاء گوناگون بر زندگی زناشویی مؤثر باقی می‌ماند. جنبه دیگر تأثیر خانواده‌های اصلی بر زندگی زوج‌ها، نحوهٔ ارتباط و تعامل خانواده‌های اصلی آنها با زوجین است که این نوع تأثیر، مربوط به اثر تعاملی آنها با خانواده‌های اصلی می‌باشد (Farah Bakhsh, 2010).

در بررسی تأثیرات خانواده در زندگی زوجین، بیشتر پژوهش‌های انجام شده در خارج از کشور، در زمینه‌ی وابستگی‌ها و اثراتی است که خانواده‌ی اصلی در دورانی که فرد با آنها زندگی کرده است گذاشته‌اند (Busby et al., 2005; Hardy et al., 2015; Strait et al., 2015) و به اثراتی که در نتیجه‌ی تعاملات خانواده‌های اصلی و زوجین در رابطه کنونی گذاشته می‌شود توجهی نشده است (Cheraghi et al., 2015). به نظر می‌رسد این موضوع حاصل فرهنگِ فردگرای غرب است. به عبارتی جوامع فردگرا، مانند ایالات متحده، کانادا، آلمان و انگلستان، بر اساس فرهنگ جدایی بنا شده اند. در این جوامع، فردگرایی، استقلال و دستیابی به خودمختاری شخصی به شدت ارزش گذاری می‌شود (Erdem & Safi, 2018). از طرف دیگر، مطالعات در اروپای جنوبی نشان داده است که اگرچه افراد در این کشورها عمدتاً دارای جهت‌گیری فردگرایانه هستند، خانواده‌های مبدأ همچنان مکان‌هایی برای مهم‌ترین پیوندها هستند که با پیوندهای قوی و مبتنی بر نزدیکی عاطفی و فیزیکی و حمایت متقابل بین اعضا در سراسر چرخه زندگی مشخص می‌شود (Lampis, 2016). هرچند مطالعه‌ای که به تاثیرات سوء اثرات تعاملی زوجین اشاره داشته باشد مشاهده نشد.

پژوهش‌های انجام شده در ایران در زمینه تاثیرات رشدی، تاییدکننده این موضوع بود که در فرهنگ ایران نیز خانواده‌ها می‌توانند تاثیرات فراوانی را در زندگی زوجین داشته باشند (Ahmadi et al., 2018; Arfaie et al., 2013; Arianfar & Rasouli, 2019; Ariyair Azar et al., 2021; Aslani et al., 2012). در اثر تعاملی نیز تحقیقات گذشته بیان کننده آن است که خانواده اصلی در زندگی زوجین نقشی کلیدی دارد؛ بر اساس نتایج چند پژوهش از مطالعات کیفی و کمی (Cheraghi et al., 2014a, 2014b; Cheragh et al., 2015; Cheraghi, Salmani et al., 2015) یک مدل سیستمی-مثلثی بدست آمد که نشان دهنده نحوه‌ی ارتباط زوجین با خانواده‌های اصلی با هدف افزایش کیفیت رابطه زوجین با خانواده همسر بود. طبق یافته‌ها، این پژوهش‌ها عملکرد هر یک از اجزای سه‌گانه همسرِ فرزند (همسری که نقش فرزند را در خانواده اصلی ایفا می‌کند)، خانواده همسر و همسر میانجی (همسری که به عنوان عروس یا داماد در خانواده اصلی نقش ایفا می‌کند)، بر کیفیت رابطه بین همسر فرزند و خانواده همسر تأثیر خواهد داشت (Cheraghi et al., 2018).

در پژوهشی کیفی، Dehdast et al. (2017) به طراحی مدل مفهومی فرایند سازگاری زوجین با خانواده‌ها پرداختند که در نتیجه آن چهار راهبرد کلیِ راهبردهای مقابله‌ای شناختی، راهبردهای مقابله‌ای ارتباطی، راهبردهای مقابله‌ای ساختاری، راهبردهای مقابله‌ای دینی استخراج شد. در پژوهش Ghasemi et al. (2016) با عنوان شناسایی آسیب‌های تعاملی زوجین و خانواده‌های همسر و پیامدهای آن انجام دادند؛ به این نتیجه رسیدند که آسیب‌های روابط زوجین با خانواده‌های همسر در قالب طبقاتی شامل مرزبندی نادرست، تفاوت‌ها، وابستگی، انتظارات و توقعات، توزیع نامتوازن قدرت، عدم پذیرش عروس/ داماد و روحیات اخلاقی ناپسند قرار می‌گیرد.

بر اساس پژوهش Ghasemi et al. (2016) مرزبندی نادرست زوجین، سبب ایجاد آسیب به رابطهٔ زوجین و خانواده‌های اصلی می‌شود؛ به عبارتی مرزبندی نادرست، زمینه‌ساز دخالت خانوادهٔ اصلی را در زندگی زوجین فراهم می‌کند. بر اساس مطالعات گذشته، دخالت خانواده اصلی می‌توانند در زندگی زوجین تاثیرات سوء بسیار زیادی داشته باشد؛ برای مثال دخالت خانواده‌ها پیش‌بینی‌کننده کاهش رضایت و صمیمیت زناشویی (Cheraghi, Salmani et al., 2015)، منجر به ایجاد تعارضات زناشویی (Hooshmandi et al., 2019)، منجر به خشونت علیه زنان (Saeidi et al., 2020)، منجر به شوهرآزاری (Gholamzadeh et al., 2018)، تشدید اختلالات روانی (Aminoroaia et al., 2011)، منجر به طلاق (Ebrahimi & Mohammadlou, 2021; Ebrahimi Sales & Ghanbari, 2019; Niazi et al., 2020) و حتی منجر به خودکشی (Najafiyanpoor & Saied Of, 2012) شده است.

باتوجه‌به این موضوع بررسی فرایند دخالت خانواده‌ها به‌صورت پدیدارشناسانه جهت عمق بخشیدن به مفهوم دخالت خانواده اصلی در زندگی زوجین می‌تواند در فهم این پدیده مؤثر واقع شود؛ در نتیجه فهمیدن اینکه خانواده‌ها در زندگی زوجین به چه شکلی دخالت می‌کنند؟ و اینکه علل این دخالت‌ها، در زندگی زوجین چه می‌تواند باشد؟ می‌تواند بخشی از مشکلات تعاملی زوجین با خانواده‌های اصلی را مشخص کند؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر، بررسی این مسئله به‌صورت

کیفی و به شیوه پدیدارشناسی است که موجب درک ساختار اصلی پدیده‌های تجربه‌شدهٔ انسانی از طریق تجزیه‌وتحلیل توضیحات شفاهی شرکت‌کنندگان شده و در روشن‌سازی بیشتر و توصیف عمیق‌تر پدیدهٔ موردنظر کمک می‌کند.

روش

پژوهش حاضر از نوع کیفی بود و به روش پدیدارشناسی انجام گرفت. پدیدارشناسی یکی از رویکردهای تحقیق کیفی است که معنای تجارب زیسته افراد متعدد از یک مفهوم یا پدیده را توصیف می‌کند. در این روش داده‌ها از افرادی که پدیده مدنظر را تجربه کرده‌اند گردآوری می‌شود. (Creswell, 2007). جامعهٔ تحقیق شامل زوجین شهر کرمان در سال ۱۴۰۰ بود. در تحقیق حاضر از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد؛ بدین معنا است که پویشگر افراد و مکان مطالعه را از این رو برای مطالعه انتخاب می‌کند که می‌تواند در فهم مسئله پژوهش و پدیده محوری مطالعه موثر باشد (Creswell, 2007). به عبارتی در این پژوهش، افراد برحسب تجربه‌ای که در ارتباط با پدیده دخالت خانواده‌های اصلی در زندگی خود داشتند در این پژوهش شرکت کردند.

برای دسترسی به نمونهٔ پژوهش، با ارسال فراخوان از زوجینی که تمایل به همکاری داشتند دعوت به عمل به مصاحبه شد. معیارهای ورود به پژوهش، داشتن مواردی از دخالت خانواده‌های اصلی در زندگی، داشتن رضایت برای شرکت در پژوهش و گذشتن ۱ تا ۱۰ سال از زندگی مشترک بود. ملاک خروج از پژوهش، اشباع اطلاعات بود. اطلاعات مشارکت‌کنندگان نیز در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: مشخصات مشارکت‌کنندگان

مشارکت‌کننده	جنسیت	سن	مدت تأهل	تعداد فرزند	مدرک
۱	مرد	۲۷	۳	۰	کارشناسی‌ارشد
۲	زن	۲۶	۴	۰	کارشناسی
۳	مرد	۳۰	۴	۰	دکترا
۴	مرد	۳۰	۸	۲	کارشناسی‌ارشد
۵	زن	۲۳	۴	۰	کارشناسی
۶	زن	۲۶	۳	۱	کارشناسی
۷	زن	۲۳	۱/۵	۰	کارشناسی
۸	زن	۲۶	۵	۱	کارشناسی‌ارشد
۹	زن	۲۵	۲	۰	کارشناسی
۱۰	زن	۳۰	۶	۱	کارشناسی
۱۱	زن	۳۶	۷	۱	کارشناسی‌ارشد
۱۲	مرد	۲۶	۲	۰	کارشناسی
۱۳	زن	۲۵	۱/۵	۰	کارشناسی
۱۴	مرد	۳۰	۵	۱	کارشناسی
۱۵	مرد	۳۵	۱۰	۱	کارشناسی‌ارشد

با توجه به اهداف این پژوهش، از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شد. در مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، محققان از اطلاعاتی که بدست آورده‌اند برای طراحی سؤالات بعدی استفاده می‌کنند (Olson, 2011). سوالات اصلی مصاحبه عبارت بودند از: ۱) آیا خانواده شما و همسرتان به شما پیشنهاداتی می‌دهند که برای شما خوشایند نیست؟ و گاهی دخالت محسوب می‌شود؟ ۲) معمولاً خانواده‌ها درچه موضوعاتی دخالت می‌کنند؟ ۳) فکر می‌کنید علت این دخالت‌ها چه می‌تواند باشد؟ سپس جهت روشن‌سازی و عمیق‌تر شدن مصاحبه، سوالات پیگیرانه مانند "میشه بیشتر توضیح بدید؟" و انعکاس محتوا استفاده شد.

سؤالات اولیه پژوهش نیز با بررسی اصول طراحی سؤالات پژوهش کیفی در منابع نظری تحقیق و با بررسی پیشینه پژوهشی و نظری که مرتبط با موضوع بود، به دست آمد و به تأیید اساتید مرتبط رسید. مصاحبه‌ها با اجازه شرکت‌کنندگان ضبط شد و در اولین فرصت تایپ گردید؛ سپس مجدداً مورد بازبینی قرار گرفت. هر مصاحبه به طور معمول ۴۵ دقیقه به طول انجامید. برای حفظ محرمانه بودن اطلاعات به هر یک از اطلاعات یک کد اختصاص یافت.

داده‌ها پس از حداکثر ۷۲ ساعت بعد از مصاحبه تحلیل شد. به این صورت که ابتدا مصاحبه اولیه با مطالعه‌ی چندباره و بررسی تفاوت‌ها و شباهت‌ها و بررسی از منظرهای متفاوت در قالب کدهای اولیه مشخص گردید. سپس با توجه به تفاوت‌ها و شباهت‌های کدهای مشخص شده، کدهای مشابه ادغام و زیرطبقه‌ها مشخص گردید. سپس مجدداً با بررسی تفاوت‌ها و شباهت‌ها، زیرطبقه‌ها به طبقه‌های مجزا دسته‌بندی گردید. بعد از رسیدن به اشباع داده‌ها، مجدداً همه‌ی مصاحبه‌ها چندین بار مطالعه شده و با در نظر گرفتن مجموع مصاحبه‌ها جهت مشخص شدن اعتبار کدگذاری‌ها، کدگذاری مجدد صورت گرفت و نتایج آن با کدگذاری قبلی مقایسه شد و سپس کدگذاری و طبقه‌بندی‌نهایی صورت گرفت.

برای تجزیه‌وتحلیل مصاحبه‌های انجام‌شده با زوجین، از کدگذاری به روش Colaizzi استفاده شد. برای انجام عملیات تحلیل محتوای مصاحبه و سازمان‌دادن به اطلاعات، پژوهشگر از نرم‌افزار MAXQDA 2020 استفاده کرده است. برای بررسی اعتبار و روایی یافته‌ها نیز، یافته‌های پژوهش در اختیار سه نفر از متخصصانی که در این حوزه فعالیت می‌کنند قرار گرفت تا از اعتبار داده‌ها اطمینان حاصل شود.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش در دو بخش انواع و علل دخالت خانوادهٔ اصلی در این بخش ارائه شده است. مقوله‌های فرعی و کدهای مقوله‌ی انواع دخالت خانوادهٔ اصلی شامل: دخالت در امور شخصی زوجین، دخالت در شکل و نوع ارتباط با همسر و خانوادهٔ همسر، انتظارات، تفکرات و رفتارهای غیرمنطقی خانواده‌های اصلی، دخالت در امور شخصی فرد و ارتباط با مرز نامشخص در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: مقوله‌های فرعی و کدهای مقوله‌ی **انواع** دخالت خانواده اصلی

مقوله فرعی انواع دخالت	کد آزاد
دخالت در امور شخصی زوجین	دخالت در سفر رفتن؛ دخالت در خرید؛ دخالت در شکل و نحوهٔ برگزاری مراسم عروسی؛ دخالت در خرید مایحتاج روزانه؛ دخالت در رفت‌وآمد؛ دخالت در محل سکونت؛ دخالت در نحوهٔ پذیرایی از مهمان؛ دخالت در امور بهداشتی؛ دخالت در زمان خوابیدن و بیدارشدن؛ تصمیم‌گیری به‌جای زوجین
دخالت در شکل و نوع ارتباط با همسر و خانواده همسر	تأثیرگذاشتن بر رفتار بر علیه همسر؛ تأثیرگذاشتن بر عقاید بر علیه همسر؛ دخالت در نقش همسران نسبت به هم؛ دخالت در نحوهٔ رفتار با همسر؛ دخالت در نحوهٔ رفتار با خانوادهٔ همسر؛ انتظار حرف‌شنوی دائمی از همسر
انتظارات، تفکرات و رفتارهای غیرمنطقی	تکرار بیش از حد موضوعی؛ حمایت‌های نابجا از فرزندان در مقابل همسرش؛ اصرار به بد جلوه‌دادن ازدواج و همسر فرزند؛ توضیح خواستن از امور انجام داده شده زوجین؛ اصرار بر مقصر جلوه دادن در امور؛ انتظار کمک یک خانواده به زوجین از سمت خانواده مقابل
دخالت در امور شخصی فرد	دخالت در نوع پوشش؛ دخالت در انتخاب شغل؛ دخالت در مقدار و نوع تغذیه فرد؛ دخالت در تحصیل؛ دخالت در امور خانه‌داری
ارتباط با مرز نامشخص	تماس تلفنی بیش از حد خانواده‌ها؛ اصرار بر رفت‌وآمد بیش از حد؛ اجبار به همراهی؛ سرکشی بی‌جا

انواع دخالت‌های خانواده اصلی

دخالت در امور شخصی زوجین: موردی که در این پژوهش بیشترین فراوانی را داشت، دخالت خانواده‌ها در امور شخصی زوجین بود. یکی از موضوعات دخالت در سفرکردن زوجین بود. در این ارتباط یکی از مشارکت‌کنندگان بیان کرد: «ما وقتی تصمیم می‌گیریم بریم مسافرت حتماً شرایط رو در نظر گرفتیم ولی خانوادهٔ من اصلاً این رو متوجه نمیشن» (مشارکت‌کننده ۳). برخی عنوان کردند که خانواده‌های اصلی در خریدی که زوجین برای خود دارند دخالت می‌کنند یکی از مشارکت‌کنندگان چنین بیان می‌کند «هر چیزی برای خودمون میخریم بهش واکنش نشون میدن و میگن چرا خریدید؟» (مشارکت‌کننده ۱). از دیگر کدها دخالت در نحوهٔ برگزاری مراسم عروسی بود که یکی از زوجین بیان می‌کند «می‌گفتند بریم عروسی رو توی شهرستان خودمون بگیریم؛ درصورتی‌که ما اصلاً راضی نبودیم و توی این موضوع خیلی اذیت شدیم» (مشارکت‌کننده ۱۳). دخالت در تهیه مایحتاج زندگی زوجین یکی از مواردی بود که زوجین به آن اشاره نمودند «بابام هی بهم میگه شما چرا میرید کیسه برنج می‌گیرد بیاین از ما بگیرید» (مشارکت‌کننده ۶). یکی از مشارکت‌کنندگان چنین بیان کرد که خانوادهٔ همسرش در امور پزشکی– بهداشتی او دخالت می‌کند. وی بیان کرد که «زنگ زده بود به مامانم گفته بود که اگر میخواست دندوناشو درست کنه باید خونه پدرش درست می‌کرد نه حالا که اومده خونه‌ی پسرمن» (مشارکت‌کننده ۱۱)

عدّه‌ای به دلیل زندگی‌کردن در یک ساختمان به این موضوع اشاره داشتند که خانوادهٔ آنها در زمان خوابیدن و بیدارشدن آنها دخالت می‌کنند. «هی میگن شما دیر بیدار میشین... دیر میخوابین» (مشارکت‌کننده ۹). از دیگر کدهای اشاره شده در زمینه دخالت در رفت و آمد بود، به طور مثال: «ممکنه بخوایم یه سر یهویی بریم پیش برادرخانمم و با وجود اینکه برادرخانمم اصلاً مشکلی نداشت، مادرخانمم بهمون میگفت اینکار رو نکنید، زشته» (مشارکت‌کننده ۴). یک از مشارکت‌کنندگان بیان کرد که خانوادهٔ همسر وی در انتخاب محل زندگی آنها دخالت می‌کنند. وی در این باره توضیح می‌دهد «وقتی می‌خواستیم خونه بگیریم، خانوادهٔ همسرم انتظار داشتند ما طبقه بالای اونا باشیم» (مشارکت‌کننده ۸). یکی از مشارکت‌کنندگان چنین بیان کرد که خانوادهٔ همسرش در نحوهٔ پذیرایی از مهمانشان دخالت می‌کنند «مادرشوهرم همش به من می‌گفت چرا وقتی کسی میاد خونتون اینقدر خرج می‌کنید» (مشارکت‌کننده ۱۰). تصمیم‌گیری به‌جای زوجین نیز یکی دیگر از انواع دخالت‌ها بود، در این حیطه مشارکت‌کننده‌ای این‌چنین توضیح می‌دهد: «بابای من یه آدم به‌شدت وسواسیه و اصلاً اجازه نمیده بچه‌هاش برای زندگی خودشون تصمیم بگیرند» (مشارکت‌کننده ۶).

دخالت در شکل و نوع ارتباط فرد با همسر و خانوادهٔ همسر: مقوله دیگری که بعد از مقوله دخالت در امور شخصی زوجین، بیشترین فراوانی را داشت، مقولهٔ دخالت در شکل و نوع ارتباط فرد با همسر و خانوادهٔ همسر بود؛ کدی که در این مقوله اکثر زوجین به آن اشاره نمودند تأثیری بود که خانوادهٔ زوجین

در رفتار فرد بر علیه همسرش می‌گذاشتند؛ در این باره یک از مشارکت‌کنندگان چنین بیان می‌کند که «همش مامانم می‌گفت چرا اینطور لباس میپوشه. همین باعث شد که من همش بهش می‌گفتم که بیا بریم پیراهن بخریم همین شد که وحید بیشتر لج کرد» (مشارکت‌کننده ۵). مشارکت‌کنندگانی هم بیان کردند که خانواده‌ها بر عقایدی که آنها در مورد همسر خود دارند تأثیرگذار هستند؛ در این مورد یکی از مشارکت‌کنندگان این‌چنین می‌گوید: «مادرشوهرم اصلاً دوست نداره من برم سرکار و شوهرم هم همیشه میگه ببین زن داییم پزشکه ولی سره کار نمیره؛ پس تو هم نباید بری» (مشارکت‌کننده ۱۱). کد دیگر، دخالت در نحوهٔ رفتار با خانوادهٔ همسر بود که مشارکت‌کننده‌ای بیان کرد «یه وقتایی اونا احساس می‌کنن که اونا همسره من رو بیشتر از من درک می‌کنند برای همین بیش از حد در روز بهش زنگ می‌زنند، چون فکر می‌کنند که من نمیتونم پریا رو درک کنم. این موضوع واقعاً من رو ناراحت می‌کنه و احساس می‌کنم دارند دخالت می‌کنند» (مشارکت‌کننده ۱).

یکی از دخالت‌های خانواده‌ها در زندگی زوجین دارند، دخالت در نحوهٔ رفتار فرد با همسر است. مشارکت‌کننده‌ای چنین می‌گوید «شنیدم تلفنی به پسرش می‌گفت که نباید اجازه بدی زنت هر کاری دلش میخواد بکنه» (مشارکت‌کننده ۱۱). یکی دیگر از انواع دخالت‌ها، دخالت در نحوهٔ رفتار با خانوادهٔ همسر بود. به‌عنوان مثال «بابام همش بهم می‌گفت الان که پدرشوهرت تنهاست براش ناهار درست کردی؟ خواهر شوهرت که امتحان داره کمکش کردی؟» (مشارکت‌کننده ۶). یکی از مشارکت‌کنندگان بیان کرد که خانوادهٔ همسر وی از او انتظار حرف‌شنوی از همسرش را دارند؛ وی در این باره توضیح داد که: «انتظار دارن که من به شوهرم فقط بگم چشم.» (مشارکت‌کننده ۱۱). دخالت مربوط به امور فرزندان: بیشتر زوجین از اصرار و تکرار بیش از حد خانواده‌ها بر بچه‌دارشدن گلایه‌مند بودند، به طور مثال: «خانواده همسرم یه جوری هستند که معتقدند که هر کی ازدواج می‌کنه باید نه ماه بعد بچه‌دار بشه» (مشارکت‌کننده ۸). موردی دیگر دخالت در تربیت فرزندان است که یکی دیگر از مشارکت‌کنندگان این‌چنین بیان می‌کند که «اگر من بخوام کاری که بچه میکنه و اشتباهه، جلوش رو بگیرم مادر خانمَم میگه چیکارش داری بذار بکنه» (مشارکت‌کننده ۴). از دیگر کدها، دخالت خانواده اصلی در نحوهٔ مراقبت از فرزند بود که یکی از مشارکت‌کنندگان چنین بیان می‌کند: «مادرشوهرم گفت که چرا بردینش دکتر؟ مگه بچه مریض میشه باید زود ببرینش دکتر؟ چرا آمپول زدید؟و...» (مشارکت‌کننده ۱۱) و در نهایت دخالت در انتخاب اسم که مشارکت‌کننده‌ای بیان کرد «مامانم روزی که فهمید خانم من بارداره میگفت اگه پسر شد اسمش حسنه» (مشارکت‌کننده ۴).

انتظارات، تفکرات و رفتارهای غیرمنطقی خانواده‌های اصلی: یکی از کدها تکرار بیش از حد موضوعی از سوی خانواده اصلی بود، در این زمینه فردی این‌چنین اظهار می‌کند «وقتی یه بار خانواده به ما میگن انشالله به زودی صاحب فرزند بشین. این دیگه دخالت نیست ولی هی میگن چرا بچه‌دار نمیشن؟» (مشارکت‌کننده ۳). کد دیگر حمایت‌های نابه‌جای خانواده‌ها از فرزندان خود بود، یکی از زوجین اظهار کرد «توی خانواده ما، محسن اگه به من بگه برو فلان چیز رو بیار بابای من ناراحت میشه؛ باز برعکسشم توی خونه اونا اگه من به محسن بگم چیزی بیاره، اونا ناراحت میشن» (مشارکت‌کننده ۷). از تفکرات غیرمنطقی دیگر که زوجین را رنج می‌داد اصرار به بد جلوه دادن ازدواج و همسر فرد بود. در این باره یکی از مشارکت‌کنندگان چنین بیان کرد که «همسرم یه ذره موی سفید داره، مادرش همش میگه چون زن خوبی نداری پیر شدی» (مشارکت‌کننده ۱۱). یکی دیگر از انواع دخالت‌ها در زیر مجموعه مقوله فوق، توضیح خواستن از زوجین در امور آنها بود؛ یکی از مشارکت‌کنندگان اشاره کرد که «برای هر چیزی از ما توضیح میخواستن» (مشارکت‌کننده ۱). یک از مشارکت‌کنندگان نیز بیان کرد که گاهی خانواده‌های اصلی سعی بر مقصر جلوه‌دادن عروس یا داماد را در اموری دارند. به طور مثال: «پسرم آلرژی داره و مادرشوهرم به من میگه تو مقصری چون دانشگاه داری به بچه نمی‌رسی برای همین آلرژی داره» (مشارکت‌کننده ۱۱). موردی که فقط یک مشارکت‌کننده به آن اشاره کرد این بود که یکی از خانواده‌های زوجین انتظار دارند تا خانوادهٔ دیگری به زوجین کمک مالی کند؛ در این باره وی بیان کرد: «خانوادهٔ همسرم می‌گفتند که چرا خانوادهٔ شما از لحاظ مالی به شما کمک نمی‌کنند؟» (مشارکت‌کننده ۱۰).

دخالت در امور شخصی فرد: یکی از این دخالت‌ها، دخالت در شکل و نوع رفتار فرد است که در این موضوع یکی از مشارکت‌کنندگان چنین بیان می‌کند«بهم میگفتن که چرا شوهرت گوشه‌گیره چرا توی جمع نمیاد» (مشارکت‌کننده ۲). موردی دیگری که تعدادی از مشارکت‌کنندگان به آن اشاره کردند دخالت در پوشش فرد بود؛ مشارکت‌کننده‌ای توضیح می‌دهد که «پدر شوهرم بهم میگه وقتی توی شهر میری چادر بپوش که دیگران پشت سرت حرف نزنن» (مشارکت‌کننده ۱۳). دخالت در انتخاب شغل مورد دیگری از انوع دخالت‌ها بود که بعضی زوجین به آن اشاره کردند؛ در این زمینه مشارکت‌کننده‌ای بیان کرد «همسرم توی پرورش کاکتوس مهارت داره، سعی می‌کنه به عنوان شغل دوم این کار رو ادامه بده ولی خانواده‌ها بهش میگن چرا الکی خرج میکنی وقتی هنوز مستاجری؟» (مشارکت‌کننده ۱۰). دخالت در امور خانه‌داری، موردی بود که تعداد کمی از مشارکت‌کنندگان به آن اشاره کردند؛ یکی از مشارکت‌کنندگان توضیح می‌دهد «خواهرش میاد خونه ما خیلی رک بهم میگه وای عروس چرا ظرفاتو نشستی، چرا خونت کثیفه و...» (مشارکت‌کننده ۶). موردی که یکی از مشارکت‌کنندگان به آن اشاره کرد دخالت در مقدار و نوع تغذیه وی بود؛ در این باره بیان کرد « همش میگن تو کم میخوری؟ چرا اینو نمیخوری؟» (مشارکت‌کننده ۹). مورد دیگری که یکی از مشارکت‌کنندگان به آن اشاره نمود، دخالت در تحصیل فرد بود؛ وی در این باره توضیح می‌دهد «مادرشوهرم میگه اگر زنت درس بخونه دیگه کاری با تو و بچت نداره و همش صرف دانشگاه میشه» (مشارکت‌کننده ۱۱).

ارتباط با مرز نامشخص: یکی از انواع دخالت‌ها که از مضمون‌های فرعی ارتباط با مرز نامشخص بود، تماس تلفنی بیش از حد خانواده‌ها بود در این باره یکی از زوجین این‌طور توضیح می‌دهد «مادرزن من حتماً باید روزی چند بار زنگ بزنه و از خانمم خبر بگیره» (مشارکت‌کننده ۱). از دیگر مواردی که یکی از مشارکت‌کنندگان به آن اشاره نمود، اصرار بر رفت‌وآمد بیش از حد بود «مرتب به ما میگن چرا شما کم میاین پیش ما بیشتر بیاین باهم باشیم» (مشارکت‌کننده ۶).

از دیگر مضمون‌های فرعی این مقوله، اجبار به همراهی خانواده‌ها بود، مشارکت‌کننده‌ای بیان می‌کند «خانوادهٔ همسره من میگن ما هرجا بریم شما هم باید باشین» (مشارکت‌کننده ۷). یکی دیگر از موضوعاتی که زوجین به آن اشاره نمودند، سرکشی‌های بی‌جا از منزل زوجین بود؛ مشارکت‌کننده‌ای که از این رفتار بسیار ناراحت بود بیان کرد «وقتی هم که میان خونه‌ی ما میرن همه‌جا رو نگاه میکنن» (مشارکت‌کننده ۷)

علل دخالت خانواده اصلی

علل دخالت خانواده‌های اصلی شامل: وابستگی، وجود خطاهای شناختی، سلطه‌گری، کمک به موفقیت زندگی زوجین و وجود تفاوت بین زوجین و خانواده‌ها در جدول ۳ ارائه داده شد.

جدول ۳: مقوله‌های فرعی **علل** دخالت‌های خانوادهٔ اصلی

مقوله فرعی علل دخالت	کد آزاد
وابستگی	نزدیک بودن مکان زندگی به خانواده؛ وابستگی عاطفی والدین به زوجین؛ وابستگی عاطفی به خانواده؛ وابستگی فکری به خانواده؛ وابستگی مالی به خانواده؛ وابستگی فکری والدین به زوجین؛ زندگی در منزل مشترک؛ پایین‌بودن سن ازدواج
وجود خطاهای شناختی	داشتن تصور اشتباه از عروس و داماد؛ عدم اعتماد به زوجین؛ کمال‌گرایی خانواده‌ها در زندگی زوجین؛ انتظارات نابجا از زوجین؛ انتظار تقسیم درآمد زوجین با والدین
سلطه‌گری	تصورات مبتنی بر بهترین انتخاب‌کننده برای زوجین؛ توقع حرف‌شنوی از خانواده اصلی؛ کنترل‌گری
کمک به موفقیت زندگی زوجین	خیرخواهی، تلاش خانواده‌ها برای پیشرفت زوجین
وجود تفاوت بین زوجین و خانواده‌ها	تفاوت در برداشت دخالت و حمایت، تفاوت سبک زندگی زوجین و خانواده‌ها

وابستگی: یکی از عواملی که تقریباً تمام مشارکت‌کنندگان به آن اشاره کردند، وابستگی به شکل‌های مختلف بود. یکی از کدها، وابستگی عاطفی زوجین به خانواده‌ها بود «اگر اون کاری که مطابق میلش باشه رو همسرم انجام نده اون رو طرد میکنه و باهاش قهر می‌کنه، شوهره منم تمام تلاششو میکنه که نظرشو جلب کنه و دل مامانشو بدست بیاره» (مشارکت‌کننده ۱۱). وابستگی عاطفی خانواده‌ها به زوجین نیز یکی از کدهای پرتکرار بود: «موقعی که من می‌خواستم ازدواج کنم بابام به من گفت که من خودم نوکریتو می‌کنم ولی ازدواج نکن» (مشارکت‌کننده ۷). یکی دیگر از زیر مقوله‌های پرتکرار، کد وابستگی فکری به خانواده‌ها بود: «همیشه حرف پدر و مادرشو و حرف خواهر و برادرشو قبول داره هر کاری اونا بگن انجام میده» (مشارکت‌کننده ۵). کد دیگر، وابستگی مالی زوجین به خانواده‌ها بود: «چون پدر شوهرم به پسرش پول می‌داد برای همین هم انتظار داشت توی خرج کردن پول هم، اون نظر بده» (مشارکت‌کننده ۸). فقط یکی از مشارکت‌کنندگان به وابستگی فکری والدین به زوجین اشاره کرد ، «اگر بخوان کوچکترین کاری کنند اول به شوهر من زنگ می‌زنند» (مشارکت‌کننده ۷). یکی از علل دخالت‌ها از نظر زوجین، محل زندگی مشترک بود. مشارکت‌کننده‌ای توضیح داد یکی از مشکلات بزرگه ما اینکه طبقه‌ی بالای بابام اینا هستیم» (مشارکت‌کننده ۱۲). یکی از مشارکت‌کنندگان، یکی از علل دخالت‌ها را پایین بودن سن ازدواج دانست؛ «من ۲۲ سالم بود که ازدواج کردم و این سن پایینمون یکی از دلایل دخالت‌کردن دیگران بود» (مشارکت‌کننده ۴).

خطاهای شناختی خانواده‌ها: یکی از مواردی که زوجین به آن اشاره نمودند انتظارات نابه‌جا خانواده‌ها از زوجین بود. در این باره مشارکت‌کننده‌ای توضیح می‌دهد «اگر مامانم میره مسافرت توقع داره که خانمم خودش شخصاً بهش زنگ بزنه و اگر من زنگ بزنم و اونم صحبت کنه؛ قابل قبول نیست» (مشارکت‌کننده ۱۲). یکی از کدهای این مقوله، تصورات مبتنی بر عدم اعتماد به زوجین در انجام امور خود بود که یکی از مشارکت‌کنندگان این‌چنین بیان می‌کند «همش میگن اون رو با خودت ببر نکنه بری اونجا و خراب کنی؛ نکنه بری اونجا و نتونی» (مشارکت‌کننده ۱). از دیگر مواردی که زوجین به آن اشاره نمودند تصورات اشتباه خانواده‌ها از عروس یا داماد خود است. مشارکت‌کننده‌ای بیان کرد «علی امروز نرفته خونه مادرش، بعد میگن کی نذاشته بره؟ حتما زنش، بعدش با من بد رفتار می‌کنند» (مشارکت‌کننده ۶). کمال‌گرایی خانواده‌ها در زندگی زوجین از دیگر کدهایی بود که مشارکت‌کننده‌ای در این باره بیان کرد «همه چیزشون رو سرمایه‌گذاری کردند روی بچه‌هاشون. دوست دارن همیشه در بهترین حالت باشیم و باعث افتخارشون بشیم» (مشارکت‌کننده ۱۳). موردی که فقط یکی از مشارکت‌کنندگان به آن اشاره کرد این بود که خانوادهٔ همسر وی از آنها انتظار دارند که درآمدشان را با آنها تقسیم کنند وی در این باره بیان می‌کند «اگر در ماه ۳ تومن درآمد داشته باشیم باید نصفش رو به خانوادهٔ همسرم بدیم» (مشارکت‌کننده ۷).

سلطه‌گری: یکی از مضمون‌های فرعی این مقوله، کنترل‌گری خانواده‌های اصلی در زندگی زوجین بود. مشارکت‌کننده‌ای از این جمله استفاده کرد «انگار که میخواد توی دستش باشیم» (مشارکت‌کننده ۹). مورد دیگری که تعدادی از زوجین به آن اشاره کردند، تصوراتی مبتنی بر این بود که خانواده‌ها بهترین انتخاب‌کننده برای زندگی زوجین هستند؛ برای مثال مشارکت‌کننده‌ای چنین بیان می‌کند «فکر میکنه خودش از همه بهتره افکارش؛ از همه بهتر» (مشارکت‌کننده

۱۱). توقع حرف شنویی مورد دیگری از مضمون‌های فرعی کنترل‌گری خانواده‌های اصلی بود که مشارکت‌کننده‌ای بیان کرد «توقع داشتن که موقعی که به ما گفتند سفر نرید ما هم نریم» (مشارکت‌کننده ۲).

کمک به موفقیت زندگی زوجین: یکی از مضمون‌های فرعی، خیرخواهی خانواده‌ها بود. در این مورد یکی از مشارکت‌کنندگان بیان کرد «گاهی اوقات خانواده‌ها سعی دارند که کمک کنند و از سره دلسوزیشون یه حرفایی می‌زنند که آدم رو اذیت می‌کنه» (مشارکت‌کننده ۴). موردی دیگری که مشارکت‌کننده‌ای به آن اشاره کرد، تلاش خانوادها برای پیشرفت زوجین بود: «تلاش هر دو خانواده این بوده که ما زندگیمون جمع بشه ولی خوب ما شیوه زندگی کردنمون به هم نمیخوره شاید مثلا ما دوست داشته باشیم خیلی چیزا رو بخریم که اونا دوست نداشته باشند بخرن» (مشارکت‌کننده ۱۰).

وجود تفاوت بین زوجین و خانواده‌ها: وجود تفاوت در برداشتی که زوجین و خانواده‌ها باهم دارند، از دیگر موارد مورد اشاره بود. مشارکت‌کننده‌ای این‌چنین توضیح داد «چیزایی هست که از نظر اونا محبته ولی از نظر ما دخالته» (مشارکت‌کننده ۶). ازدیگر مواردی که مشارکت‌کنندگان به آن اشاره کردند، تفاوت سبک زندگی بین زوجین و خانواده‌ها بود که زوجین آن را جزئی از علل دخالت بیان کردند «خانوادهٔ خانمم رسم دارند که اگر رفتید مهمونی فرداش باید زنگ بزنید و تشکر کنید ولی درصورتی که که ما اینطوری نیستیم؛ اگر ما این موارد رو رعایت نمی‌کردیم خانواده‌ها بهمون می‌گفتند که چرا این کارها رو انجام نمی‌دید» (مشارکت‌کننده ۱۴)

بحث

خانواده اصلی در زندگی زوجین می‌تواند عامل مهمی در پیش‌بینی رضایت زناشویی یا کاهش رضایت زناشویی و افزایش پدیده طلاق باشد (Mostafaei et al., 2021). اگرچه زوجین در طول زندگی با مشکلات متفاوتی روبه‌رو می‌شوند که می‌تواند زوجین را دچار مشکل کند، ولی خانواده‌های اصلی یکی از مهمترین علل مشکلات زوجین و یا حتی طلاق زوجین هستند (Nabiei et al., 2021; Zahrakar et al., 2019) بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی انواع و علل دخالت خانواده اصلی در زندگی زوجین انجام شد. نتایج نشان داد که خانواده اصلی چه دخالتی در زندگی زوجین دارند و علل این دخالت‌ها در زندگی زوجین چیست. در این پژوهش انواع دخالت‌ها شامل: دخالت در امور شخصی زوجین، دخالت در شکل و نوع ارتباط با همسر و خانواده‌ی همسر، انتظارات، تفکرات و رفتارهای غیرمنطقی خانواده‌های اصلی، دخالت در امور شخصی فرد و ارتباط با مرز نامشخص بود. علل دخالت خانواده‌های اصلی نیز عبارتند ا ز: وابستگی، وجود خطاهای‌شناختی، سلطه‌گری، کمک به موفقیت زندگی زوجین، وجود تفاوت بین زوجین و خانواده‌ها.

یکی از انواع دخالت، دخالت در امور شخصی زوجین است که مواردی از قبیل دخالت در سفرکردن، دخالت در خرید، دخالت در امور بانکی و... را شامل می‌شود. این یافته با یافته‌های پژوهش Ghasemi et al. (2016) همسو است. در مقوله دخالت در شکل و نوع ارتباط با همسر و خانواده‌ی همسر، خانواده‌ی اصلی در این که فرد چگونه با همسر یا خانواده‌ی همسر خود رفتار کند دخالت می‌کنند. در پژوهش Cheraghi et al. (2015) انجام دادند، یکی از علل بروز تعارض با خانواده‌ی همسر را بدگویی خانواده همسر از فرد نزد همسر دانستند؛ ولی در پژوهش حاضر این مضمون به صورت یک مضمون فرعی در انواع دخالت خانواده‌ها قرار گرفته است.

در پژوهشی Hoseyninejad et al. (2018) به تاثیرپذیری شوهر از خانواده‌اش اشاره کرده‌اند که با مولفه‌ی دخالت در نحوه رفتار با همسر و خانواده همسر در پژوهش حاضر همسو است. آنها همچنین به مواردی مانند دخالت‌ها و انتظارات نابه‌جا مادرشوهر، توقعات بی‌جای والدین از فرزندان، بدبینی و سوءظن درمورد عروس و طرفداری بی‌جا خانواده از اشتباهات اشاره داشتند که با یافته‌های پژوهش حاضر همخوانی دارد. دخالت مربوط به امور فرزندان از دیگر کدهای مهم بود. نتایج پژوهش Cheraghi et al. (2015) نیز نشان داد که هم زوجین راضی و هم زوجین ناراضی از ارتباط خود با خانواده‌ها، از دخالت خانواده‌های اصلی در نحوه‌ی تربیت فرزندانشان گله‌مند بودند.

مقوله دخالت در امور شخصی فرد نشان‌دهندهٔ این موضوع بود که خانواده‌های اصلی در مواردی که به صورت مستقیم به یکی از زوجین مربوط است، دخالت می‌کنند. هر چند با اینکه موضوع دخالت مربوط به یکی از زوجین است، در نهایت هر دو نفر درگیر موضوع می‌شوند. Ghasemi et al. (2016) تفاوت بین زوجین در زمینه‌های مختلف را یکی از آسیب‌های تعاملی بین آنها معرفی می‌کند. مضمون‌های فرعی در این تفاوت‌ها، تفاوت در پوشش، تفاوت در گویش و رفتار است که این تفاوت‌ها منجر می‌شود که خانواده‌ها در امور ذکر شده دخالت کنند. در نتیجه شاید بتوان این مضمون‌ها را با مضمون یافت شده در پژوهش حاضر یکی دانست.

مقوله وجود مرز نامشخص از دیگر انواع دخالت‌ها بود. زوجینی که نتوانستند مرزی را بین خانوادهٔ خود و خودشان شکل دهند یا اینکه مرزبندی اشتباهی داشته‌اند؛ ارتباطشان با خانواده‌های مبدأ، دچار آسیب شده است. همان‌طور که Sohrabzadeh et al. (2020) بیان کردند، ارتباط تنگاتنگی بین چگونگی ساختار قدرت خانواده و انسجام آن وجود دارد؛ از طرفی می‌توان با بهبود وضعیت تصمیم‌گیری و اصلاح ساختار قدرت در خانواده به بهبود روابط زوجین وکاهش طلاق عاطفی کمک کرد (Hosseinaei & Kaviani, 2019).

از مقوله‌های بسیار مهم در علل دخالت‌ها، وابستگی بود که شامل مواردی همچون وابستگی عاطفی، فکری و مالی زوجین به خانواده و خانواده به زوجین بود. از دیگر مواردی که در بافتار جامعهٔ پژوهش حاضر بارز و تقریباً به‌عنوان امری مرسوم مورد قبول قرار گرفته است، زندگی در منزل مشترک بود که بسیاری از زوجین از این امر احساس ناراحت کردند. در نهایت، در مورد مقوله وابستگی می‌توان گفت فرد تمایزیافته، در برخورد با مسائل و مشکلات زندگی توانایی برخورد منطقی و عقلانی داشته و می‌تواند از برخورد با مسائل به‌صورت احساسی جلوگیری کند (Ariyair Azar et al., 2021).

یکی دیگر از مقوله‌ها در علل دخالت خانوادهٔ اصلی، سلطه‌گری خانواده اصلی یا یکی از اعضای خانوادهٔ اصلی در زندگی زوجین بود. در این باره Ghasemi et al. (2016) نیز یکی از عوامل آسیب‌زا در روابط زوجین و خانواده‌های مبداء را، اعمال قدرت در تصمیم‌گیری زوجین و اعمال قدرت در زندگی زناشویی می‌دانند.

کمک به موفقیت زندگی زوجین، از دیگر مقوله‌های علل دخالت‌ها بود. همان‌طور که انتظار می‌رود، اکثر والدین در حالت طبیعی به فکر پیشرفت و خوشبختی فرزندان خود هستند؛ اما غافل از اینکه گاهی این دوست داشتن و تلاش برای پیشرفت و خوشبختی زوجین می‌تواند برای زوجین دردسرساز باشد؛ از طرف دیگر ممکن است زوجین این تلاش‌ها را دخالت تلقی‌کنند. سبک زندگی متفاوت و ارزش‌های متفاوت نیز از علل بروز تعارض بین زوجین و خانواده اصلی بود که این تفاوت‌ها به تعارضات بین خانواده‌ها و زوجین دامن می‌زند. در پژوهشی که Cheraghi et al. (2014a) انجام دادند، سبک زندگی متفاوت و ارزش‌های متفاوت نیز از علل بروز تعارض بین زوجین و خانواده اصلی بود که در پژوهش حاضر نیز مشارکت‌کنندگان به آن اشاره کردند.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش انواع دخالت‌ها شامل: دخالت در امور شخصی زوجین، دخالت در شکل و نوع ارتباط با همسر و خانوادهٔ همسر، انتظارات، تفکرات و رفتارهای غیرمنطقی خانواده‌های اصلی، دخالت در امور شخصی فرد و ارتباط با مرز نامشخص بود. علل دخالت خانواده‌های اصلی نیز عبارت‌اند از: وابستگی، وجود خطاهای شناختی، سلطه‌گری، کمک به موفقیت زندگی زوجین، وجود تفاوت بین زوجین و خانواده‌ها بود؛ در نهایت به نظر می‌رسد نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند به مشاوران و روان‌شناسان در مراکز مشاوره و مراکز شبه‌خانواده و مؤسسات آموزشی کمک کند تا تحلیل واقع‌گرایانه‌تری نسبت به دخالت خانواده‌های اصلی در زندگی زناشویی زوجین داشته باشند.

محدودیت‌ها

از محدودیت‌های پژوهش حاضر و روش تحقیق کیفی می‌توان به تعداد کم نمونه‌ها در مصاحبه و روش نمونه‌گیری داوطلبانه اشاره کرد که این موضوع سبب می‌شود تا تعمیم نتایج به جامعه با تردید روبه‌رو شود؛ از طرفی با توجه به اینکه پژوهش حاضر در جامعه شهر کرمان انجام گرفته است، لذا تعمیم نتایج به جوامع دیگر باید با احتیاط و با توجه به ملاحظات فرهنگی – اجتماعی خاص آن جامعه صورت گیرد. از سوی دیگر، شرکت‌کنندگان حاضر در پژوهش دارای مدرک کارشناسی به بالا بودند و لذا در تعمیم نتایج به زوجین با مدرک تحصیلی پایین‌تر لازم است احتیاط شود.

پژوهش‌های آینده

با نظر به این دو محدودیت و برای ایجاد شواهدی متقن‌تر و حمایتگر از نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد به پژوهشگران آینده و علاقه‌مندان این حوزه آن است که بر محور مطالعه فعلی بر روی نمونه‌های بزرگ‌تر و در جمعیت‌های با مختصات خصیصه‌ای متفاوت، کارهای مطالعاتی خود را سازمان دهند؛ همچنین پژوهشگران می‌توانند با استفاده اطلاعات استخراج شده در پژوهش، بسته آموزشی جهت کاهش و مدیریت دخالت خانواده اصلی در زندگی زوجین تهیه و تدوین کنند.

تعارض منافع

نویسندگان مقاله هیچ‌گونه تعارض منافعی را گزارش نکرده‌اند.

References

Ahmadi, L., Panaghi, L., & Sadeghi, M. S. (2018). The relationship between autonomy and intimacy of the family of origin with marital adjustment: role of personality factors. *Journal of Family Research, 14*(1), 39-56. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97626.html

Aminoroaia, M., Attari, A., Noori, F., & Ghasemi, F. (2011). The experience of couple-family relationship in female psychiatric inpatients: Qualitative study. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology, 17*(3), 248-255. http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-1421-en.html

Arianfar, N., & Rasouli, R. (2019). Design the online shopping model for women structural equation modeling of the predicting marital satisfaction on the health of the main family and the mediatory variable of lovemaking styles. *Journal of Woman and Family Studies, 7*(1), 139-157. https://doi.org/10.22051/jwfs.2017.15203.1443

Ariyair Azar, A., Sadeghi, M., & Mootabi, F. (2021). The differentiation of couples from the original family and its role in predicting the communication patterns and marital satisfaction in different ethnic groups in Iran. *Journal of Family Research, 7*(3), 353-368. https://jfr.sbu.ac.ir/article_101852.html

Aslani, K., Saiadi, A., & Amanelahi, A. (2012). A study of relationship between attachment styles with family function and general health. *Family Counseling and Psychotherapy, 2*(2), 163-177. https://fcp.uok.ac.ir/article_9527.html?lang=en

Busby, D. M., Gardner, B. C., & Taniguchi, N. (2005). The family of origin parachute model: Landing safely in adult romantic relationships. *Family Relations, 54*(2), 254-264. https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.0197-6664.2005.00020.x

Cheraghi, M., Mazaheri, M. A., Mootabi, F., Panaghi, L., & Sadeghi, M. S. (2014a). The relationship with in-laws comparison in two groups of satisfied and dissatisfied people of that relationship. *Journal of Family Research, 10*(4), 451-474. https://jfr.sbu.ac.ir/article_96462.html

Cheraghi, M., Mazaheri, M. A., Mutabi, F., Panaghi, L., & Sadeghi, M. S. (2014b). Communication styles with spouse's family in Iranian couples. *National Congress of Family Pathology,* https://www.sid.ir/paper/878578/en

Cheraghi, M., Mazaheri, M. A., Mootabi, F., Panaghi, L., & Sadeghi, M. S. (2015). Comparison of relationship with in-laws in Iranian marriedwomenandmen. *Journal of Family Research*, *11*(4), 32-37. https://jfr.sbu.ac.ir/article_96432.html

Cheraghi, M., Mazaheri, M. A., Mootabi, F., Panaghi, L., Sadeqi, M., & Salmani, K. (2015). Prediction of marital satisfaction on the basis of quality of spouses' relationships with the two main families. *The Journal of Culture Strategy, 8*(31), 99-125. https://www.jsfc.ir/article_14923.html

Cheraghi, M., Mazaheri, M. A., Mootabi, F., Panaghi, L., Sadeghi, M. S., & Salmani, K. (2018). Family triad systemic scale: An instrument for assessment of relationships between couple and families of origin. *Journal of Family Research, 13*(3), 343-360. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97571.html?lang=en

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (H. Danaiefard & H. Kazemi, Trans). Saffar: Eshragh.

Cui, M., & Fincham, F. D. (2010). The differential effects of parental divorce and marital conflict on young adult romantic relationships. *Personal Relationships, 17*(3), 331-343. https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2010.01279.x

Dinero, R. E., Conger, R. D., Shaver, P. R., Widaman, K. F., & Larsen-Rife, D. (2008). Influence of family of origin and adult romantic partners on romantic attachment security. *Journal of family Psychology, 22*(4), 622-632. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0012506

Dehdast, K., Kazemiyan, S., & Bagheri, S. (2017). Explaining the conceptual model in the process of adapting to the spouse's family. *The Women and Families Cultural-Educational, 11*(37),49-75. https://dorl.net/dor/20.1001.1.26454955.1395.11.37.2.7.

Ebrahimi, L., & Mohammadlou, M. (2021). Systematic review of the underlying factors of consensual divorce of couples in the last decade in Iran (2009-2020). *Quarterly Journal of Woman and Society, 12*(46), 16-29. https://doi.org/10.30495/jzvj.2021.24814.3224

Ebrahimi Sales, N., & Ghanbari, H. (2019). Investigating the factors affecting the phenomenon of divorce using fuzzy cognitive mapping. *Fuzzy Systems and its Applications, 2*(2), 151-166. https://jfsa.fuzzy.ir/article_113410.html?lang=en

Erdem, G., & Safi, O. A. (2018). The cultural lens approach to bowen family systems theory: Contributions of family change theory. *Journal of Family Theory & Review, 10*(2), 469-483. https://doi.org/10.1111/jftr.12258

Farah Bakhsh, K. (2010). Comparing the effectiveness of only couple therapy and couple therapy with family of original on reduce marital conflict. *Counseling Culture and Psycotherapy, 1*(1), 133-152. https://doi.org/10.22054/qccpc.2010.5870

Ghasemi, S., Etemadi, O., & Ahmadi, S. A. (2016). Pathology of couples and in-law family interactions: A qualitative study. *Journal of Qualitative Research in Health Sciences, 5*(3), 250-262. https://www.sid.ir/paper/215569/en

Gholamzadeh, S., Zarenezhad, M., Rezaeian, M., Iravanian, A., Ghorbanzadeh, M., & Sahraian, A. (2018). Epidemiology of husband abuse in fars province among people referred to forensic medicine administrations of shiraz from 2012 to 2014: A short report. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences, 17*(8), 781-788. http://journal.rums.ac.ir/article-1-3620-en.html

Hardy, N. R., Soloski, K. L., Ratcliffe, G. C., Anderson, J. R., & Willoughby, B. J. (2015). Associations between family of origin climate, relationship self-regulation, and marital outcomes. *Journal of Marital and Family Therapy, 41*(4), 508-521. https://doi.org/10.1111/jmft.12090

Hooshmandi, R., Ahmadi, K., & Kiamanesh, A. (2019). Analysis of the causes of marital conflict in the last two decades: A systematic review. *Journal of Psychological Science, 18*(79), 819-828. http://psychologicalscience.ir/article-1-365-en.html

Hoseyninejad, M., Tashk, A., & Rahmati, A. (2018). *Narration of divorced women's understanding of the role of the main family in the occurrence of divorce*. [Master's thesis, Shahid Bahonar University, Iran].

Hosseinaei, A., & Kaviani, M. (2019). Predicting emotional divorce based on decision- making styles and power structure of the family among employed women. *Journal of Woman and Family Studies, 7*(3), 129-151. https://doi.org/10.22051/jwfs.2019.21896.1848

Lampis, J. (2016). Does partners' differentiation of self predict dyadic adjustment? *Journal of Family Therapy*, *38*(3), 303-318. https://doi.org/10.1111/1467-6427.12073

Mostafaei, N., Khodadadi, J., Dargahi, S., & Azimi, D. (2021). Predicting the quality of the relationship with the spouse family based on marital intimacy and main family health. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, *2*(22), 148-157. https://sanad.iau.ir/en/Journal/jsrp/Article/684275?jid=684275

Nabiei, A., Hosseini, S. S., Kakabaraie, K., & Amiri, H. (2021). Pattern of structural equations in the relationship between divorce tendency with communication skills and main family health with the mediating role of marital intimacy. *Psychological Models and Methods*, *12*(43), 131-143. https://doi.org/10.30495/jpmm.2021.4728

Najafiyanpoor, B., & Saied Of, A. (2012). A case study of attempted suicide among women in Iran and Tajikistan. *Quarterly Journal of Applied Research in Behavioral Sciences*, *4*(14), 127-144. https://sanad.iau.ir/en/Journal/sbq/Article/936091

Niazi, M., Miri, S., & Arfra, H. (2020). A meta-analysis of studies on factors affecting emotional divorce inIransociety. *Journal of Socio-Cultural Changes*, *1*(17), 179-195. https://sanad.iau.ir/en/Article/1076397

Olson, K. (2011). *Essentials of Qualitative Interviewing* (M. Salsali, M. Cheraghi, M. Esmaieli, & Z. Tayebi, Trans.). Boshra.

Rajabi, G., Leyagat, H., & Abaspour, Z. (2021). Study of marital communicational skills and marital conflict as mediator's family of origin and marital satisfaction. *Nursing and Midwifery Journal*, *19*(4), 275-286. http://unmf.umsu.ac.ir/article-1-4092-en.html

Saeidi, I., Memar, S., & Kianpour, M. (2020). Women's lived experience of domestic violence case study: Women referred to divorce reduction unit of Isfahan social emergency center. *Social Problems of Iran*, *11*(1), 123-142. http://jspi.khu.ac.ir/article-1-3257-en.html

Sohrabzadeh, M., Shoaa, S., Movaheh, M., & Niazi, M. (2020). The relationship between family solidarity and family power distribution structure: Case study of married women in Shiraz. *Sociology of Social Institutions*, *6*(14), 261-285. https://doi.org/10.22080/ssi.2020.16736.1620

Strait, J. G., Sandberg, J. G., Larson, J. H., & Harper, J. M. (2015). The relationship between family-of-origin experiences and sexual satisfaction in married couples. *Journal of FamilyTherapy, 37*(3), 361-385. https://doi.org/10.1111/1467-6427.12007

Zahrakar, K., Hezarosi, B., Mohsanzade, F., & Tajikesmaaili, A. (2019). Underlying factors of emotional divorce in socio-cultural context of Karaj. *Family Counseling and Psychotherapy, 9*(1), 125-142. https://dorl.net/dor/20.1001.1.22516654.1398.9.1.8.2